

ויליאם גילפין: הייעוד הגלוי

ויליאם גילפין, איש-מיסורי, היה באמצע המאה שעברה מראשי המטיפים להתפשטותה של ארצות-הברית עד אפסי המערב. לפי השקפתו, עתידה היתה התקדמותו של החלוץ האמריקאי לא רק להגשים את "הייעוד הגלוי" של האומה אלא גם להבטיח לארצות-הברית מעמד של בכורה בקרב אומות העולם. גילפין השתתף בכנס לכינון ממשלה למדינת אורייגון, נעשה יועצם של מדינאים שוחרי-התפשטות כגון בנטון ופולק, ושירת כרב-סרן במלחמת-מקסיקו. לינקולן מינה אותו למשרד המושל הראשון בטריטוריה של קולוראדו. מאמצע שנות ה-40 עד 1860 פיתח, כסופר ונואם, את הגירסה שהחיליים והחלוצים-החקלאים האמריקאיים הם נושאי-הדגל בתנועה לרוחב היבשת שבכוחה עתידה ארצות-הברית להגשים את ייעודה ההיסטורי.

הכל מכירים את ההיסטוריה של העם האמריקאי... שקודם-לכן הצטמצמה התפתחותו בתחומי חלק מן היבשת שלנו השייך לאוקינוס האטלנטי עד שהגיע לנקודת-התקדמות שממנה תעצמות-הכוח שלנו, השוטפות ופורצות מערבה, מתפשטות להקיף את גלילות האוקינוס השקט ולכונן יחסים ישירים וידידותיים עם אסיה...

עד... 1840 הסתכמה ההתקדמות, שמכוחה הוקמו עשרים-ושש מדינות וארבע טריטוריות... בתוספת שנתית קבועה של רצועה שבעומק עשרים-וחמישה מיל לאורך הקצה המערבי של ארה"ב מקנדה עד מפרץ-מקסיקו. כיבוש זה של שטח-ארץ פראי, המצטבר כלפי-חוץ כמו הטבעות השנתיות של עצי יערותינו, מתנהל בכל הדרת-הקודש של גזירה ממרום. ברגע זה הוא מוסיף וחותר אל האוקינוס השקט במשנה פעילות ועוז, כשטפון של בני-אדם, גואה בלי הפוגות, ודבר-יום-ביומו יד האלוהים הודפתו קדימה... מחנה עצום זה, המונה לפחות 500,000 איש, מצטיין בתנועות ומציית למשמעת של כוח צבאי מאורגן-להפליא. מרגע לרגע מתגייסים אליו יחידים, משפחות, ובכמה מקרים קהילות, מכל כפר, נפה, עיר ומדינה באיחוד, ומהגרים בני אומות אחרות...

קודם למלחמה האחרונה עם מקסיקו היה המון חרוץ זה שוקד בנקודה אחת לכבוש את חצי-האי פלורידה ואדמות שפוונו על-ידי שבטים אינדיאניים נודדים—בנקודה אחרת שקד להגיע אל חבל הנחושת של אגם-סופריור—לבלוע את איזבה וויסקונסין. מנקודה זו עצמה יצאה תקוה נואשה לכבוש את אורייגון וקאליפורניה; כך סיפחה טקסאס, נמעכו אגפיה של ארץ האינדיאנים, ופלוגות מרגלים יצאו לסייר במקסיקו החדשה והישנה. בתוך כך, מתוך ציות לאותו דחף מסתורי בל-ירוסן הדוחף את אומתנו אל מטרתה, יצא חבר אנשים מן הגזע הקשוח ביותר שהתיצב אי-פעם בפני מחסורים וסכנות שונים ורבים-מספור, לדרך אל חוף האוקינוס השקט, והם אכן הגיעו עד תכליתם, עם שהם מסתערים אל מול סכנות ותלאות שאין כדוגמתן, באומץ-לב ובהצלחה שפמותם עדיין לא ראה העולם. על-פני הארץ שוטף אפוא

נחשול זה של אוכלוסיה, כשהוא בולע במסעו הרועם את האדמה, הפראים וחיות-הבר של הישימון, מעפיל בהרים ומגיה אל חוף-הים. במרומי החוף האטלנטי ירד הכוח החלוצי באניות, ובדגת-האוקינוס מצא מזון לגאוגו היוצר. צי צייד-הלווייתנים הוא הכוח הימי של צבא החלוצים. שני הכוחות האלה, ביבשה ובים, חתרו בהתמדה להגיע אל צפון האוקינוס השקט. עתה הם שבים ונפגשים בנמלי אורוגון וקאליפורניה, ועוד מעט יחוללו על-פני האוקינוס השקט גדולה מסחרית שפמחה כזו אשר ליותה אותם על-פני האוקינוס האטלנטי.

מלחמות לאומיות ממריצות את הקידמה, כי הן תוצאות התנגדות פזיזה וצרות-עין... או-אז החלוצים הצעירים, הנכנסים לצבאות הספר, פורצים-יוצאים ומסירים בישימון הפרוע. בימי המהפכה פשטו גייסות קטנים במורד הרי-האליגאנים וחלפו על-פני קנטאקי, טנסי והטריטוריה של צפון-המערב. הם סיירו בארצות החדשות האלו והתפעלו מהן. חסוני-גוף, איתנים בבריאותם, ומגויסים לאחר שנה או שנתיים של שלום, חזרו החיילים האלה לכבוש את המקומות הנבחרים בהם תקעו מחניהם בעבר. ממסעי-המלחמה קמו יישובי-השלום, ומדינות רבות-אוכלוסים דחקו את רגלי הישימון. בקום עוד דור באה עוד מלחמה. גייסות חדרו לתוך מישגן ואילינוי העילית, וברחבי ארץ-המיסיסיפי. נהר-מיסיסיפי הגדול, שנחצה במקומות הרבה, שוב לא היה מחסום, והופיעה ספינת-הקיטור שחרשה בשטפו הצהוב. חמש מדינות גדולות, חמש טריטוריות, ושלושה מיליוני אדם מפארים עתה את צדו המערבי!

ועתה שוב בא עוד דור ובאה עוד מלחמה. גיסותיכם העפילו על חומות הקרח של "הרה-האם" והררי האנדים. זמן-מה נחבאו במבוכי פסגותיהם ורוכסיהם המרובים, ואחר הגיחו בנקודות רבות אל חוף תכלתו של האוקינוס השקט. חיליים צבאי, העובר-סובב באוקינוסים הגדולים, מגיע לחוף בעת-ובעונה-אחת עמהם ומושיט להם עזר. כך מסירים בישימון בימות מלחמה, כך מודגמת הגיאוגרפיה של, וכובשיה לומדים משמעת. חיליכם הצעירים, לאחר שנחו רגע בבית, והשיבו להם את זר-האזרחים וכלי-הנשק של עבודת-האדמה, שוב יצאו-הגיחו לתת לכם נתיבות גדולות למסחר ואגודת מדינות-חופים על האוקינוס שנתגלה מחדש. לפני ארבע שנים בלבד סברה האומה, שהלכה שולל אחר משפטים-קדומים שהוחדרו בערמה בלבות הכלל, כי ערבות-המערב הגדולות לא תצלחנה ליישוב אדם וכי האוקינוס החדש הוא בלתי-מושג. באה המלחמה [עם מקסיקו]—100,000 חיילים, וכמספר הזה אזרחים, יצאו חוצץ, חדרו לכל מקום, ובשובם תינו על כל אוזן כרויה את שבחי הנפלאות של האקלימים והארצות אשר ראו. מכאן כבר באו המדינות החדשות האלו, חוף-הים השני הזה, והחיות המחודשת של ההתקדמות המפעמת עתה בלב הכלל. האם תחדל זו או תרפה? הכי חדל אי-פעם הורם השוטף מאירופה מאז ימי קולומבוס? האם מחה העשב את הנתיבים היורדים בהרי-האליגאנים או החוצים את המיסיסיפי?

...הקו הנפלא ביותר באמריקה הוא אגן-המיסיסיפי... האוכלוסיה היא עכשיו (1858) שנים-עשר מיליון. יכולת-הקליטה היא בלתי-מוגבלת... לכן כאשר תימלא פסוקת

זו של צפון-אמריקה יושלם חיבורו של המין האנושי, הקירבה תופר, תחדל החציצה של אוקיינוסים ולהטייחום של קו-המשווה, האומות הרחוקות ביותר תתקבצנה ותתמוזגנה במערכת אחת אוניברסלית ונוחה של יחסים בלתי-אמצעיים...

בניגוד [ליבשות אירופה ואסיה] מציג פנימה של צפון-אמריקה לעיני השמיים קערה נרחבת, לקלוט ולמוזג להרמוניה את כל הבא אל תוך שפותיה. כך כל יתר היבשות, המציגות לעין קערה מהופכת, מפיצה הכל מקדקוד מרכזי בפיוור סביב. בכל הדורות מילאו חברות מדיניות וקיסריות אחר העובדות הגיאוגרפיות החותכות האלו. הקיסרות הריפובליקאית הדמוקרטית של צפון-אמריקה גזירה עליה אפוא שתתרחב ותתאים עצמה ליבשת; שתחלוש על האוקיינוסים משני עבריה, ובסופו של דבר על היבשות שמעבר להם. דברים הרבה תלויים בספק, ואף-על-פי-כן בתוך כל תהפוכות העתיד אפשר להבחין במידה זו של אמת נצחית. בגיאוגרפיה, ניגודו של העולם הישן; בחברה, הננו אף גם נהיה היפוכו. צפון-אמריקה שלנו תצבור עד-מהרה אוכלוסיה שתשתווה לזו של שאר העולם כולו: עם אחד ובלתי-נחלק, וזהה בהליכות, בלשון, במנהגים ובדחפיה; שומר על אותה ציביליזציה, על אותה דת; חדור באותן דעות, ובעל אותן חירויות מדיניות...

ראו אפוא בקום עתה, כמו בעתיד, הקיסרות הנוצרת מפוחם של חריצות ומימשל-עצמי. פרי התפתחות של מחצית המאה, חצובה מתוך הישימון-כלי-נשקה, הגרון והמחרשה; טכסיסיה, העמל והמרץ; חייליה, אזרחים חפשיים ושווים. צאו וראו את המטרה הנסתרה שאליה צועדים נשרינו, ואשר לקראתה ינוע בהרמוניה חיל מדינותינו ועמנו לטעת מאה מדינות ולהשלים את גדלותן האזרחית.